До спеціалізованої вченої ради Д 27.855.02

Державного податкового університету

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України Удалової Лариси Давидівни на дисертаційне дослідження Свінцицького Андрія Вікторовича на тему «Процесуальні основи забезпечення участі осіб під час кримінального провадження: проблеми теорії і практики», подану на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Актуальність теми дослідження.

Актуальність теми дисертаційного дослідження «Процесуальні основи забезпечення участі осіб під час кримінального провадження: проблеми теорії і практики» зумовлена фундаментальним значенням належної участі особи для досягнення завдань кримінального провадження та забезпечення реального, а не формального здійснення її процесуальних прав. Можливість бути своєчасно поінформованою про проведення процесуальних дій, особисто брати в них участь, користуватися допомогою захисника, перекладача чи законного представника, подавати докази, заявляти клопотання та реалізовувати інші передбачені законом повноваження безпосередньо впливає на законність і справедливість кримінального провадження. Водночас забезпечення участі пов'язане і з необхідністю належного виконання особою процесуальних обов'язків, а в передбачених законом випадках – із застосуванням заходів процесуального примусу.

Особливого наукового значення набуває відсутність у сучасній доктрині кримінального процесу єдиного концептуального розуміння самого феномену процесуального забезпечення участі осіб. Незважаючи на значний обсяг наукових досліджень окремих заходів забезпечення кримінального провадження, запобіжних заходів, процесуального примусу та правового статусу окремих учасників, недостатньо розробленими залишаються питання щодо поняття, ознак, структури та функцій процесуального забезпечення участі осіб,

його місця в системі кримінального процесуального права та співвідношення із суміжними правовими категоріями. Відповідні положення КПК України також не утворюють єдиного нормативного масиву, оскільки регулювання виклику, повідомлення, приводу, запобіжних заходів, участі захисника, перекладача, законного представника, спеціаліста, дистанційної участі та інших пов'язаних процедур зосереджено в різних структурних частинах кодексу.

Практичний вимір проблеми полягає у необхідності визначення належного співвідношення між забезпеченням ефективності кримінального провадження та недопущенням надмірного втручання у права і свободи людини. Виклик, привід, затримання, запобіжні заходи та покладення процесуальних обов'язків спрямовані на забезпечення належної процесуальної поведінки, проте їх застосування може супроводжуватися істотним обмеженням права на свободу та особисту недоторканність, свободи пересування, приватного і сімейного життя та інших прав. Саме тому особливого значення набуває вироблення чітких критеріїв законності, необхідності, обґрунтованості та пропорційності відповідного втручання, а також забезпечення ефективного судового контролю за його застосуванням. У роботі ці питання безпосередньо пов'язуються з необхідністю доведення кожного процесуального ризику, обґрунтування неможливості застосування менш обмежувального заходу та періодичного перегляду необхідності подальшого обмеження прав особи.

Актуальність дослідження істотно посилюється в умовах воєнного стану. Тимчасова окупація територій, ведення бойових дій, внутрішнє переміщення населення, перебування значної кількості учасників кримінального провадження за межами України, проходження військової служби, порушення транспортного сполучення та функціонування інформаційно-комунікаційної інфраструктури об'єктивно ускладнюють традиційні способи забезпечення участі особи. За таких обставин особливо важливим стає розмежування свідомого ухилення від виконання процесуального обов'язку та об'єктивної неможливості прибути за викликом або взяти участь у процесуальній дії. Не менш важливим є визначення меж застосування особливого порядку кримінального провадження в умовах

воєнного стану таким чином, щоб необхідність оперативності не призводила до невиправданого звуження процесуальних гарантій.

Самостійним чинником актуальності є інтенсивна цифровізація кримінального судочинства. Поширення електронного виклику та повідомлення, електронного документообігу, відеоконференцзв'язку й дистанційного судового провадження змінює традиційне уявлення про участь особи у кримінальному процесі. Наведені в роботі статистичні дані демонструють істотне зростання масштабів використання відповідних технологій: кількість судових засідань із використанням підсистеми відеоконференцзв'язку та документів, поданих через підсистему «Електронний суд», протягом досліджуваного періоду суттєво збільшилася. Це актуалізує питання належної ідентифікації учасника, підтвердження отримання електронного виклику, наслідків технічних збоїв, інформаційної безпеки, конфіденційності спілкування обвинуваченого із захисником та визначення критеріїв ефективної дистанційної участі.

Водночас сучасне розуміння процесуальної участі не може обмежуватися забезпеченням фізичної або дистанційної присутності особи. Визначальним має бути створення умов для її ефективної участі – можливості розуміти зміст і перебіг кримінального провадження, користуватися правовою допомогою, бути почутою, реалізовувати надані законом права та належним чином виконувати процесуальні обов'язки. Особливого значення це набуває щодо неповнолітніх, осіб, які не володіють або недостатньо володіють державною мовою, осіб, які за віком чи станом здоров'я потребують додаткових гарантій, а також учасників, щодо яких застосовуються заходи безпеки. Саме тому в дисертації питання участі розглядається у взаємозв'язку з правом на захист, залученням перекладача, законного представника, спеціаліста та іншими додатковими процесуальними гарантіями.

Отже, актуальність обраної теми визначається одночасно теоретичними, нормативними та правозастосовними чинниками. Відсутність цілісної доктринальної концепції процесуального забезпечення участі осіб, фрагментарність відповідного нормативного регулювання, необхідність дотримання справедливого балансу між ефективністю кримінального

провадження та захистом прав людини, цифрова трансформація кримінальної юстиції, а також особливі умови її функціонування під час воєнного стану зумовлюють потребу в комплексному дослідженні цієї проблематики. Тому обрана тема має істотне значення як для подальшого розвитку науки кримінального процесу, так і для вдосконалення кримінального процесуального законодавства та формування узгодженої практики його застосування. Зазначені обставини обумовлюють виключну актуальність, своєчасність, теоретичну новизну та високу прикладну значущість дисертаційного дослідження А.В. Свінцицького.

Відповідність дисертаційної роботи сучасним вимогам науки і практики.

Дисертацію виконано відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019); Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020); Національної стратегії у сфері прав людини (Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021); Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки (Указ Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023). Напрям дисертаційного дослідження узгоджується з положеннями Директиви 2010/64/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 20 жовтня 2010 року про право на усний і письмовий переклад у кримінальному провадженні; Директиви 2012/13/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 22 травня 2012 року про право на інформацію у кримінальному провадженні; Директиви 2013/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 22 жовтня 2013 року про право на доступ до адвоката у кримінальному провадженні та провадженні за європейським ордером на арешт; Директиви (ЄС) 2016/343 Європейського Парламенту та Ради від 9 березня 2016 року про посилення окремих аспектів презумпції невинуватості та права бути присутнім на судовому розгляді у кримінальному провадженні. Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри кримінального права та процесу Державного податкового університету «Розслідування кримінальних правопорушень

(кримінальні процесуальні та криміналістичні аспекти)» (державний реєстраційний номер 0121U113579).

Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Державного податкового університету від 09 квітня 2026 року (протокол № 14).

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Структура дослідження достатньо обгрунтована та логічно побудована, а його результати є аргументованими і переконливими.

Аналіз рецензованої праці дає підстави констатувати, що рівень обґрунтованості та достовірності винесених на захист наукових положень, теоретичних висновків та практичних рекомендацій забезпечено достатньою методологічною основою та репрезентативною емпіричною базою, яка за своїми масштабами є унікальною для вітчизняних кримінальних процесуальних досліджень забезпечення участі осіб у кримінальному провадженні.

Необхідно зазначити, що методологія дослідження побудована правильно та передбачає використання апробованої системи методів (серед яких були використані як загальнонаукові методи, так і спеціально-наукові, конкретно-наукові та порівняльно-правові).

Постановка завдань, визначення об'єкта, предмета та мети наукового пошуку має чіткий і зрозумілий вигляд та цілком відповідає загальним вимогам. Завдання та мета наукової праці, в цілому, досягнуті.

Дисертаційне дослідження має належну емпіричну базу, яку становлять рішення Конституційного Суду України, Верховного Суду, інших національних судів та ЄСПЛ; результати анкетування 300 респондентів (80 слідчих та 30 дізнавачів Національної поліції України, 40 слідчих і детективів Державного бюро розслідувань, Служби безпеки України, Національного антикорупційного бюро України та Бюро економічної безпеки України, 50 прокурорів, 40 суддів, 50 адвокатів і 10 працівників апаратів судів), професійна діяльність яких пов'язана зі здійсненням кримінального провадження та забезпеченням участі осіб; інформаційно-аналітичні матеріали Офісу Генерального прокурора, Національної поліції України, Державної судової адміністрації України,

Верховного Суду, а також Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Організації з безпеки і співробітництва в Європі та Європейського Союзу.

Дисертаційна робота ґрунтується на нормативно-правовій базі, яку складають міжнародно-правові норми, законодавство України та зарубіжних країн, відомчі нормативно-правові акти.

Таким чином, обгрунтованість і достовірність отриманих дисертантом результатів, висновків та пропозицій забезпечена завдяки використанню широкого кола наукових джерел, емпіричної бази, різноманітних методів наукового і практичного дослідження поставлених завдань.

Наукова новизна положень та висновків, які виносяться на захист.

Рецензована дисертаційна робота А.В. Свінцицького є першим в Україні комплексним монографічним дослідженням, у якому розв'язано наукову проблему формування цілісної теоретико-прикладної концепції процесуальних основ забезпечення участі осіб під час кримінального провадження, визначено правову природу, зміст, систему, функціональне призначення та механізм застосування відповідних процесуальних засобів, а також розроблено пропозиції щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства і практики його застосування в умовах цифровізації, європейської інтеграції та воєнного стану.

У дисертації сформульовано низку висновків, пропозицій та рекомендацій, які, на наш погляд, характеризуються новизною та сукупно допомагають вирішити ряд важливих теоретичних і практичних проблем.

1. На думку офіційного опонента, заслуговує на увагу сформована актором теоретико-прикладна концепція процесуального забезпечення участі осіб у кримінальному провадженні як самостійного комплексного кримінального процесуального інституту, що об'єднує систему взаємопов'язаних процесуальних засобів, процедур і гарантій, спрямованих на своєчасне інформування особи, забезпечення її прибуття та участі у проведенні процесуальних дій і судовому розгляді, реалізацію процесуальних прав, виконання процесуальних обов'язків і захист від незаконного або необґрунтованого процесуального примусу, з визначенням мети, ознак,

структури, функцій і критеріїв відмежування відповідного інституту від заходів забезпечення кримінального провадження, процесуального примусу та кримінальних процесуальних гарантій.

2. Цікавою є запропонована автором система засобів процесуального забезпечення участі осіб у кримінальному провадженні, до якої за функціональним призначенням віднесено: інформаційно-комунікаційні засоби, що охоплюють повідомлення, виклик і вручення процесуальних документів; засоби створення умов для реалізації процесуальних прав, пов'язані з участю захисника, представника, законного представника, перекладача і спеціаліста; примусові засоби забезпечення участі та виконання процесуальних обов'язків, до яких належать привід, накладення грошового стягнення, затримання та запобіжні заходи в частині їх спрямованості на участь особи; засоби участі у проведенні процесуальних дій у режимі відеоконференції та дистанційному судовому провадженні; заходи безпеки; додаткові процесуальні гарантії неповнолітніх, осіб, які не володіють або недостатньо володіють державною мовою, та інших учасників, які з огляду на вік або стан здоров'я потребують додаткових гарантій; гарантійний рівень відповідної системи становлять судовий контроль та оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності у випадках і порядку, передбачених КПК України.

3.Позитивним внеском автора є розроблена теоретико-прикладна модель процесуального механізму застосування засобів забезпечення участі осіб у кримінальному провадженні як послідовності взаємопов'язаних елементів, що охоплює встановлення потреби в забезпеченні участі особи; визначення фактичних і правових підстав застосування відповідного засобу; перевірку можливості досягнення процесуальної мети без обмеження прав або з мінімально необхідним їх обмеженням; прийняття законного, обґрунтованого і вмотивованого процесуального рішення; доведення його змісту до відома особи; виконання рішення; перевірку досягнення визначеної мети; судовий контроль та оскарження у випадках, передбачених КПК України; зміну або припинення застосування відповідного засобу після зміни чи відпадіння його підстав.

4. Заслуговує на вагу сформована автором система забезпечення участі осіб у кримінальному провадженні в умовах воєнного стану та використання електронних засобів комунікації, яка передбачає розмежування умисного невиконання процесуального обов'язку й об'єктивної неможливості прибуття або участі, спричиненої перебуванням на тимчасово окупованій території України чи території, на якій ведуться бойові дії, евакуацією, перебуванням за межами України, проходженням військової служби, порушенням транспортного сполучення або відсутністю стабільного зв'язку; встановлення єдиних правил виклику і повідомлення із застосуванням електронних засобів комунікації та підтвердження їх одержання; незастосування наслідків неприбуття в разі підтвердженого технічного збою; уніфікацію порядку ідентифікації особи, фіксування перебігу процесуальної дії, забезпечення конфіденційного спілкування із захисником і перевірки технічної можливості участі в режимі відеоконференції.

5. Позитивною та обґрунтованою в роботі є система взаємопов'язаних критеріїв застосування, продовження, зміни та скасування запобіжних заходів, відповідно до якої існування кожного ризику, передбаченого ст. 177 КПК України, має підтверджуватися належними доказами та встановлюватися окремо на момент розгляду відповідного клопотання; покладені на підозрюваного чи обвинуваченого процесуальні обов'язки повинні відповідати конкретно встановленому ризику та бути необхідними для його запобігання; недостатність застосування більш м'якого запобіжного заходу підлягає окремому обґрунтуванню в ухвалі слідчого судді, суду; розмір застави має визначатися з урахуванням обставин кримінального правопорушення, майнового та сімейного стану підозрюваного чи обвинуваченого, інших даних про його особу та ризиків, передбачених ст. 177 КПК України, і не бути завідомо непомірним; продовження строку тримання під вартою допускається лише за умови доведення того, що заявлений ризик не зменшився або з'явилися нові ризики, які виправдовують подальше тримання особи під вартою, а застосування більш м'якого запобіжного заходу не забезпечить запобігання таким ризикам; під час оцінювання

пропорційності обмеження прав особи мають ураховуватися сукупна тривалість, характер та інтенсивність застосованих до неї процесуальних обмежень.

Оцінка змісту дисертації та автореферату. Дисертація має чітку структуру: композиційно складається із вступу, п'яти розділів, що включають 15 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 546 сторінок, з них основний текст – 469 сторінок, список використаних джерел – 44 сторінки (391 найменування) та 8 додатків на 33 сторінках.

У **вступі** обгрунтовано актуальність теми, її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, визначено мету, задачі, об'єкт і предмет дослідження, його методологічну основу, наукову новизну одержаних результатів дослідження, наведено дані щодо його структури і обсягу.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні основи процесуального забезпечення участі осіб під час кримінального провадження» складається з трьох підрозділів. У них досліджено становлення та розвиток правового регулювання забезпечення участі осіб у кримінальному провадженні, запропоновано періодизацію його розвитку. Розкрито поняття, сутність та основні ознаки процесуального забезпечення участі осіб, визначено його співвідношення із заходами забезпечення кримінального провадження, кримінальним процесуальним примусом і процесуальними гарантіями. Окрему увагу приділено методології дослідження та обґрунтуванню процесуального забезпечення участі осіб як самостійного комплексного кримінального процесуального інституту.

У другому розділі «Правові основи процесуального забезпечення участі осіб під час кримінального провадження» проаналізовано конституційні, міжнародно-правові та кримінальні процесуальні засади застосування відповідних засобів. Розкрито правову природу кримінального процесуального примусу, сформовано систему засобів забезпечення участі осіб та визначено їх функціональне призначення. Значну увагу приділено підставам, умовам і процесуальному порядку їх застосування, а також системі гарантій

захисту прав особи від незаконного або необґрунтованого процесуального втручання.

У третьому розділі «Процесуальні основи забезпечення участі осіб на окремих стадіях кримінального провадження» досліджено особливості процесуального забезпечення участі осіб на стадії досудового розслідування. Розглянуто механізми виклику, повідомлення та забезпечення прибуття учасників, участь захисника, перекладача, законного представника, спеціаліста та інших осіб. Окрему увагу приділено учасникам, які потребують додаткових процесуальних гарантій, а також особливостям їх участі в режимі відеоконференції. Важливе місце відведено проблемам забезпечення участі осіб, які перебувають за межами України, на тимчасово окупованих територіях або територіях ведення бойових дій.

У четвертому розділі «Процесуальний порядок застосування заходів забезпечення участі осіб під час кримінального провадження за законодавством України» розкрито проблематику застосування заходів забезпечення кримінального провадження та забезпечення участі осіб під час судового розгляду. Досліджено запобіжні заходи, критерії встановлення процесуальних ризиків, питання пропорційності обмеження прав особи, застосування застави та тримання під вартою, а також зміни і скасування відповідних заходів. Значну увагу приділено дистанційному судовому провадженню, забезпеченню ефективної участі обвинуваченого, його конфіденційного спілкування із захисником та особливостям здійснення судового провадження в умовах воєнного стану.

У п'ятому розділі «Зарубіжний досвід та практика Європейського суду з прав людини щодо процесуального забезпечення участі осіб у кримінальному провадженні» узагальнено зарубіжний та міжнародний досвід забезпечення участі осіб у кримінальному провадженні. Проаналізовано підходи інших держав до виклику і повідомлення, електронної комунікації, ідентифікації учасників, використання відеоконференцзв'язку, залучення перекладача та спеціаліста, забезпечення участі неповнолітніх і застосування заходів безпеки. Окремий напрям становить систематизація практики ЄСПЛ та визначення

можливостей урахування сформованих Судом стандартів у кримінальному процесуальному законодавстві й правозастосовній практиці України.

Зроблені Свінцицьким А.В. наукові висновки дисертації мають вагому аргументацію, належним чином є обгрунтованими і характеризуються вискоим рівнем достовірності. Крім розглянутих вище, в роботі містяться й інші положення, висновки, рекомендації, які сукупно забезпечують цілісність проведеного дослідження.

Автореферат дисертації ідентичний за змістом основним положенням самої дисертації і відповідає зазначеній спеціальності 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

Практичне значення одержаних результатів дослідження.

Результати дисертаційного дослідження мають прикладний характер і використовуються за різними напрямами діяльності, зокрема у:

– *науково-дослідній роботі* – для подальшого дослідження теоретичних і прикладних проблем процесуального забезпечення участі осіб під час кримінального провадження (акти впровадження Державного податкового університету від 19 травня 2026 року та Національної академії внутрішніх справ від 17 грудня 2024 року);

– *законотворчій діяльності* – під час підготовки пропозицій щодо внесення змін і доповнень до кримінального процесуального законодавства України в частині вдосконалення порядку виклику та повідомлення учасників кримінального провадження, забезпечення їх прибуття, проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції, здійснення дистанційного судового провадження, застосування заходів забезпечення кримінального провадження, а також гарантування прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження (довідка Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності від 29 квітня 2026 р. № 147д9/9-06);

– *практичній діяльності* – як науково обґрунтовані рекомендації для слідчих, дізнавачів, прокурорів, слідчих суддів, суддів та адвокатів, а також під час проведення занять із професійної підготовки та підвищення кваліфікації

слідчих, дізнавачів і прокурорів (довідка Адвокатського об'єднання «ЮС ФОРТІС» від 25 березня 2026 року № 25/03-6);

– *освітньому процесі* – під час підготовки навчальних і навчально-методичних матеріалів, проведення лекційних, семінарських і практичних занять зі здобувачами вищої освіти денної та заочної форм навчання з навчальних дисциплін «Кримінальний процес», «Організація досудового розслідування» (акти впровадження Державного податкового університету від 19 березня 2026 року та Національної академії внутрішніх справ від 17 грудня 2024 року).

Повнота викладення результатів дисертації в опублікованих наукових працях. Результати дослідження повною мірою відображені в наукових фахових виданнях, зміст і характер яких відповідають вимогам, встановленим МОН України, а також виступах дисертанта з доповідями основних положень дисертації на науково-практичних конференціях, круглих столах, що в цілому свідчить про достатній рівень апробації.

Основні положення і висновки та пропозиції, що сформульовані за результатами дисертаційного дослідження, відображено у 44 наукових публікаціях, серед яких 11 статей, опублікованих в наукових фахових виданнях України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України, 13 публікації у наукових виданнях Web of Science, Scopus, 4 публікації у міжнародних наукових виданнях, 15 тез доповідей, опублікованих у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій, круглих столів, конгресів та 1 публікація, яка додаткового відображає наукові результати дисертації.

Відсутність порушень академічної доброчесності

У ході вивчення дисертаційного дослідження, реферату та наукових публікацій А.В. Свінцицького фактів порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертаційна робота є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею, у якій сформульовані положення, висновки та рекомендації належать автора й належним чином відображають результати проведеного дослідження.

У цілому позитивно оцінюючи рецензовану працю, звертаємо увагу на окремі дискусійні питання, які, на нашу думку, потребують або додаткової аргументації, або спеціальних пояснень під час захисту.

1. У дисертації заслуговує на увагу запропонована автором періодизація розвитку процесуального забезпечення участі осіб у кримінальному провадженні, що охоплює п'ять історичних етапів. Водночас дискусійними видаються критерії їх виокремлення, оскільки окремі періоди охоплюють істотно відмінні за політико-правовою природою та моделлю кримінального судочинства етапи. Зокрема, досить широким є період з 1864 до 1991 року. У зв'язку із цим, під час публічного захисту доцільно було б додатково обґрунтувати критерії запропонованої періодизації та пояснити, чому саме такі хронологічні межі найбільш повно відображають якісні зміни у механізмах забезпечення участі осіб.

2. Автором зазначено, що емпіричну основу дослідження становлять, зокрема, результати анкетування 300 респондентів, серед яких представлені слідчі, дізнавачі, детективи, прокурори, судді, адвокати та працівники апаратів судів. Такий емпіричний матеріал безперечно підсилює практичну спрямованість роботи. Водночас, на думку офіційного опонента, у авторефераті недостатньо відображено методику формування вибірки, її територіальне охоплення, критерії добору респондентів та порядок узагальнення отриманих результатів. З огляду на неоднорідність професійних груп, доцільним було б більш детально пояснити, яким чином забезпечувалася репрезентативність одержаних даних та наскільки вони можуть бути використані для формулювання загальних висновків.

3. У роботі значну увагу приділено електронним формам комунікації та запропоновано підходи до підтвердження належного електронного повідомлення особи. Разом з тим, ця частина дослідження могла б бути конкретизована щодо критеріїв, за якими електронне повідомлення має визнаватися належно отриманим. Зокрема, потребують додаткового пояснення питання встановлення особи одержувача, визначення моменту вручення

повідомлення, наслідків втрати доступу до електронного засобу комунікації або технічного збою. Це має принципове значення, оскільки підтвердження належного повідомлення може бути передумовою подальшого застосування до особи заходів процесуального примусу.

4. Позитивно оцінюючи запропонований автором підхід до індивідуального оцінювання потреб неповнолітніх та інших уразливих учасників кримінального провадження, слід зазначити, що відповідне положення потребує більшої процесуальної визначеності. Зокрема, доцільно конкретизувати, хто саме має здійснювати таке оцінювання, на якому етапі кримінального провадження, у якій процесуальній формі мають закріплюватися його результати та які юридичні наслідки вони повинні мати для слідчого, прокурора і суду.

5. Автор обґрунтовано приділяє значну увагу забезпеченню участі перекладача та спеціаліста і питанням їх професійної компетентності. Разом із тим потребує додаткового розвитку питання процесуального механізму перевірки такої компетентності. Зокрема, доцільно визначити, за якими об'єктивними критеріями вона має оцінюватися, хто уповноважений здійснювати таку перевірку та які процесуальні наслідки повинно мати встановлення неналежної кваліфікації перекладача або спеціаліста вже після проведення відповідної процесуальної дії.

6. Окремої уваги заслуговує сформульована в дисертації пропозиція щодо періодичної перевірки необхідності подальшого застосування процесуальних обмежень. Такий підхід відповідає динамічному характеру підстав застосування відповідних заходів, однак у представлених положеннях не повною мірою конкретизовано механізм його реалізації. Доцільно було б чіткіше визначити, щодо яких саме заходів має здійснюватися такий перегляд, його періодичність, суб'єкта ініціювання, процесуальну форму та правові наслідки встановлення того, що відповідний ризик перестав існувати або істотно зменшився. Це надало б запропонованому положенню більш завершеного прикладного характеру.

Перелічені зауваження і побажання, зрозуміло, не вичерпують дискусії й щодо інших положень і висновків дисертації, яка, очевидно, буде продовжена під час її публічного захисту. Водночас, висловлені зауваження переважно мають

дискусійний характер і, в цілому, не впливають на високу позитивну оцінку дисертації.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК:

1. Дисертація **Свінцицького Андрія Вікторовича на тему «Процесуальні основи забезпечення участі осіб під час кримінального провадження: проблеми теорії і практики»** є самостійною, завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що у сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для науки кримінального процесу та криміналістики, відповідає вимогам пунктам 9, 10, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2021 р. № 1197 (зі змінами внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 3 травня 2024 року №507), а їх автор – Свінцицький Андрій Вікторович, на основі прилюдного захисту, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

Офіційний опонент:

Доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України
директор навчально-наукового інституту
післядипломної освіти,
Національної академії внутрішніх справ **Лариса УДАЛОВА**

Підпис засвідчую:

Проректор Національної академії внутрішніх справ

полковник поліції **Олег ТАРАСЕНКО**